

Komunitný plán
sociálnych služieb
mesta Senec
na obdobie rokov 2012-2015

Obsah

Úvod str.3

1. Úvod do problematiky komunitného plánovania str. 6

- 1.1. Legislatívny rámec poskytovania sociálnych služieb str. 7
- 1.2. Vymedzenie cieľa str. 11

2. Základná charakteristika mesta Senec str. 13

3. Sociálne služby na území mesta Senec str. 16

- 3.1. Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu, alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku str. 17
- 3.2. Podporné služby str. 18
- 3.3. Organizácie na území mesta pôsobiace v sociálnej oblasti str. 19

4. Odhadovaná potreba služieb z pohľadu obyvateľov mesta Senec str. 20

- 4.1. Názor obyvateľov mesta na podporné služby pre rodinných opatrovateľov str. 20
- 4.2. Odhad potrebnosti sociálnych služieb obyvateľmi mesta str. 21
- 4.3. Odhad potrebnosti zariadení sociálnych služieb obyvateľmi mesta str. 22
- 4.4. Chýbajúce sociálne služby v meste a vo vlastnej domácnosti str. 24
- 4.5. Záujem obyvateľov mesta Senec o poradenstvo str. 27
- 4.6. Súhrn výsledkov str. 28

5. Určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb str. 29

6. Vyhodnocovanie a plnenie komunitného plánu, sociálnych služieb str. 29

7. Záver str. 30

Úvod

V zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) **obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb** na základe **národných priorít rozvoja sociálnych služieb**, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb sú rozpracované na obdobie do roku 2013, a to s cieľom vytvoriť dostatočný časový priestor pre obce, samosprávne kraje a poskytovateľov sociálnych služieb pre naplnenie stanovených národných priorít, ako aj z dôvodu časového vymedzenia Národného strategického referenčného rámca, ktorý prostredníctvom operačných programov umožňuje využiť finančné zdroje aj na rozvoj sociálnych služieb, ale aj s ohľadom na povinnosti obcí a samosprávnych krajov poskytnúť alebo zabezpečiť vybrané sociálne služby v zákonom stanovenej lehote. Ide o nasledovné 4 priority:

1. Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb.

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenskej republiky ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Aj výsledky SWOT analýzy vykonanej pre účely vypracovania Národných priorít rozvoja sociálnych služieb ukazujú, že medzi najslabšie stránky sociálnych služieb patria aj nedostatočne vytvorené podmienky pre zotrvanie klienta v prirodzenom (domácom) sociálnom prostredí a nedostatočná terénna sociálna práca. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb.

V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiada a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby, jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

2. Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta, primerane jeho individuálnym schopnostiam a možnostiam a aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

3. Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb.

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálo - technickej vybavenosti. Právny a technický rámec pri riešení architektonických bariér vymedzuje vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie. V zmysle citovanej vyhlášky „Zariadenia sociálnych služieb určené pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie sa musia vo funkčných priestoroch riešiť a vybaviť v súlade s potrebami ľudí s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie“. Je však aj povinnosťou poskytovateľa sociálnej služby dodržiavať štandardy bývania ustanovené zákonom č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 140/2008 Z. z. a nadväznými právnymi predpismi.

Aj v prípade rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb sa dôraz kladie na rozvoj takých druhov sociálnych služieb, ktoré prioritne umožnia klientovi zotrvať vo svojej komunite a žiť v takom type zariadenia sociálnych služieb, ktoré zodpovedá rodinnému typu zariadenia a zvyšovať variabilitu poskytovaných sociálnych služieb tak, aby si klient mohol slobodne vybrať taký druh sociálnej služby, ktorá najlepšie zodpovedá jeho potrebám.

4. Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným zo základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehlbovanie kvalifikácie. Absencia systému prehlbovania kvalifikácie bola v SWOT analýze realizovanej pre účely určenia Národných priorít rozvoja sociálnych služieb označená za jedno z ohrození kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Novú kapitolu v oblasti poskytovania sociálnych služieb otvoril zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý vstúpil do platnosti 1.1.2009. Citovaný zákon je v nadväznosti na transformáciu verejnej správy a prechodu kompetencií výkonu štátnej správy na vyššie územné celky a obce zameraný na kompetencie územnej samosprávy v oblasti poskytovania a zabezpečovania sociálnych služieb občanom odkázaným na pomoc iných. Vzhľadom k pôsobnosti územnej samosprávy pri poskytovaní sociálnych služieb vyplývajú obciam, ako aj samosprávnym

krajom, okrem iného, i povinnosti plánovania sociálnych služieb. Obec je pritom zaviazaná k vypracovaniu a k schváleniu komunitného plánu sociálnych služieb vo svojom územnom obvode a k utváraní podmienok na podporu komunitného rozvoja.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Senec (ďalej len „komunitný plán“) predstavuje krátkodobý programový dokument v oblasti rozvoja sociálnych služieb a s nimi priamo súvisiacich zdravotných služieb a tiež podporných služieb na území mesta Senec. Komunitný plán ako nástroj rozvojových procesov sociálnej politiky mesta Senec, stanovuje priority, ciele a opatrenia na zabezpečenie jeho rozvoja. Komunitný plán priamo súvisí a komunikuje so strednodobým programovým dokumentom mesta - Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Senec a je podkladom pre ročné akčné plány a programy v oblasti rozvoja sociálno - zdravotných služieb mesta. Komunitný plán vychádza z analýzy stavu existujúcich služieb a ich poskytovateľov na území mesta Senec, z potrieb obyvateľov mesta - prijímateľov služieb a z kompetencií a finančných možností mesta. Komunitný plán je spracovaný v súlade s programovými dokumentmi a prioritami mestského, krajského a národného rozvoja sociálnych služieb v európskom kontexte a je konkretizovaný na miestne pomery v meste Senec. Komunitný plán je otvorený dokument, ktorý sa každoročne aktualizuje. Východiskovými podkladmi pre jeho spracovanie sú materiály mesta Senec, materiály Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku, pracovisko Senec, materiály Sociálnej poisťovne, analýzy Štatistického úradu a Záverečná správa z empirického výskumu o sociálnych službách.

1. Úvod do problematiky komunitného plánovania

Výraz **komunitný plán** vznikol spojením slov komunita a plánovanie.

Komunita je tvorená ľuďmi, ktorí žijú na jednom mieste, majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nie len k sebe navzájom, ale aj k miestu, kde žijú.

Plánovanie označuje proces, v rámci ktorého sa komunita chce dostať zo súčasnej situácie do budúcnosti, ktorá by lepšie vyhovovala občanom, členom komunity.

Komunitné plánovanie je plánovanie s účasťou a zainteresovaním komunity. Záujmy a potreby občanov danej komunity sa môžu líšiť. Ľudia môžu o svojich potrebách a záujmoch diskutovať, informovať sa o možných zdrojoch ich naplnenia a spoločne hľadať kompromisné riešenia, ktoré by čiastočne vyhovovali všetkým. Komunitné plánovanie umožňuje spracovávať rozvojové programy verejného života a výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie. Komunitné plánovanie sociálnych služieb je metóda, pomocou ktorej môžeme plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám občanov. Predstavuje otvorený aktívny proces zisťovania potrieb, zdrojov a hľadanie najlepšieho riešenia v oblasti sociálnych služieb.

Ciele komunitného plánovania sociálnych služieb:

- rozvoj a skvalitňovanie sociálnych služieb
- posilňovanie sociálnej súdržnosti obyvateľov mesta
- prevencia sociálneho vylúčenia a izolácie ohrozených jednotlivcov a skupín

Účastníci procesu komunitného plánovania sociálnych služieb:

- objednávateľia sociálnych služieb
- poskytovatelia sociálnych služieb
- prijímatelia sociálnych služieb

V záujme naplnenia spoločnej predstavy o budúcnosti sociálnych služieb v danej komunite sa stretávajú a spoločne plánujú jednotliví aktéri - objednávateľia sociálnych služieb, poskytovatelia sociálnych služieb a prijímatelia sociálnych služieb. Všetky tri strany majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti, najmä v oblasti rozhodovania a finálnej podoby komunitného plánu.

Fázy komunitného plánovania:

1. Príprava prostredia
2. Vytvorenie riadiacej štruktúry pre komunitné plánovanie
3. Porozumenie problémom v komunite
4. Návrh rozvoja sociálnych služieb
5. Stratégia rozvoja sociálnych služieb
6. Realizácia komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb

V zmysle zákona o sociálnych službách obec vypracúva komunitný plán a vyšší územný celok vypracúva koncepciu rozvoja sociálnych služieb. Komunitné plánovanie je spôsob, ako začať spoluprácu a vytvárať trvalejšie partnerstvá so zúčastnenými subjektmi a obyvateľmi mesta.

Komunitný plán je výsledkom vyjednávania medzi všetkými účastníkmi procesu komunitného plánovania. Je naplňovaný v rámci širokého partnerstva v komunite, zodpovedá miestnym podmienkam a potrebám. Komunitný plán stanoví ciele a priority rozvoja sociálnych služieb. Mapuje všetky verejné, súkromné a dobrovoľné subjekty z hľadiska aktivít, ktoré smerujú k naplneniu vytýčených cieľov. Komunitný plán obsahuje systém sledovania a hodnotenia postupov a priebežného informovania verejnosti.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia služieb zamestnanosti, poskytovatelia sociálnych služieb a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti. Jej cieľom je obnova alebo rozvoj fyzických, mentálnych a pracovných schopností osôb v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora ich začlenenia do spoločnosti. Na účel vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

SWOT je analýza vnútorných silných a slabých stránok podniku, organizácie, produktu a pod. v súvislosti s vonkajšími príležitosťami a hrozbami na predmetnom trhu.

SWOT analýza je nástroj strategického plánovania používaná na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb, ktoré spočívajú v danom projekte, obchodnej príležitosti, prípadne v inej situácii, v ktorej sa nachádza organizácia so snahou uskutočniť určitý cieľ. Zahrňuje monitorovanie marketingového interného aj externého prostredia organizácie. Vynájdenie tejto techniky sa pripisuje Albertovi Humphrey, ktorý viedol výskumný projekt na Stanfordskej univerzite v 60-tych a 70-tych rokoch používajúc údaje o podnikoch z Fortune 500 (Racking 500 najlepších spoločností v USA na základe hrubého príjmu).

- Silné stránky (**Strenghts**) - interné(vnútorné atribúty) vlastnosti organizácie, ktoré jej môžu napomôcť k dosiahnutiu cieľa
- Slabé stránky (**Weaknesses**) - interné (vnútorné atribúty) vlastnosti organizácie, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľa
- Príležitosti (**Opportunities**) - externé podmienky, ktoré môžu dopomôcť organizácii k dosiahnutiu cieľa
- Ohrozenia (**Threats**) - externé podmienky, ktoré môžu sťažiť organizácii dosiahnutie cieľa.

1.1. Legislatívny rámec poskytovania sociálnych služieb

Zákon o sociálnych službách novým spôsobom upravuje právne vzťahy a podmienky poskytovania sociálnych služieb, ktorých cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje stav sociálnej núdze fyzickej osoby, rodiny a komunity, v ktorom sa táto osoba, rodina, komunita nachádza z dôvodu, že nemá

zabezpečené základné životné potreby, pre svoje životné návyky, pre spôsob života, pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, pre dovŕšenie dôchodkového veku, pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo z dôvodu, že sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi.

Sociálne služby sa podľa zákona o sociálnych službách poskytujú prostredníctvom **odborných, obslužných a ďalších činností**, ktoré je poskytovateľ sociálnej služby povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, ak sú tieto činnosti taxatívne pri týchto službách vymedzené.

Poskytovateľom sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom (ďalej len „verejný poskytovateľ sociálnej služby“) a iná právnická alebo fyzická osoba (ďalej len „neverejný poskytovateľ sociálnej služby“).

Garantmi poskytnutia alebo zabezpečenia sociálnej služby fyzickej osobe sú obce a samosprávne kraje podľa ich pôsobnosti stanovenej zákonom o sociálnych službách a to tak, že:

- sociálnu službu poskytnú sami alebo
- poskytovanie sociálnej služby zabezpečia prostredníctvom právnickej osoby zriadenej alebo založenej na tento účel alebo následne
- poskytovanie sociálnej služby zabezpečia u neverejného poskytovateľa sociálnych služieb.

Kompetencie obce vyplývajúce zo zákona o sociálnych službách

Kompetencie obce sú taxatívne stanovené v § 80 zákona o sociálnych službách. Okrem vyššie uvádzanej kompetencie obce týkajúcej sa povinnosti plánovať sociálne služby vo svojom územnom obvode, povinnosťou obce je napr. aj:

- 1.) rozhodovať vo veci odkázanosti občana na sociálnu službu a viesť evidenciu vydaných rozhodnutí,
- 2.) uzatvárať zmluvu
 - a) o poskytovaní sociálnej služby,
 - b) o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
 - c) uzatvárať zmluvu o zabezpečení poskytovania sociálnej služby s budúcim poskytovateľom sociálnej služby,
- 3.) ukladať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone svojej pôsobnosti,
- 4.) zriaďovať, zakladať a kontrolovať vybrané druhy zariadení sociálnych služieb,
- 5.) poskytovať základné sociálne poradenstvo,
- 6.) viesť evidenciu posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- 7.) poskytovať štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov.

Obec okrem toho:

- vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu a plní ďalšie úlohy stanovené zákonom o sociálnych službách.

Povinnosti poskytovateľa sociálnej služby:

Poskytovateľ sociálnej služby je okrem iného povinný:

- prihliadať na individuálne potreby prijímateľa sociálnej služby,
- aktivizovať prijímateľa sociálnej služby podľa jeho schopností a možností,
- poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni,
- spolupracovať s rodinou, obcou a komunitou pri utváraní podmienok na návrat prijímateľa sociálnej služby poskytovanej v zariadení s celoročnou pobytovou formou do prirodzeného rodinného prostredia alebo komunitného prostredia s **prednostným poskytovaním sociálnej služby terénou formou, ambulantnou formou alebo týždennou pobytovou formou**, a to so súhlasom prijímateľa sociálnej služby a pri rešpektovaní jeho osobných cieľov, potrieb, schopností a zdravotného stavu,
- vypracovať a dodržiavať podmienky kvality procedurálnych, prevádzkových a personálnych štandardov pre poskytovanie sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb v súlade so zákonom o sociálnych službách,
- vypracovať individuálny rozvojový plán klienta, dodržiavať maximálny počet klientov na jedného zamestnanca a za účelom zvýšenia profesionality práce vypracovať a uskutočňovať program supervízie.

Osobitne je zákonom upravená povinnosť zariadenia pri ochrane života a zdravia prijímateľa sociálnej služby, zákon presne vymedzuje situácie a podmienky, pri ktorých je možné použiť prostriedky nelesného/telesného obmedzenia klienta, ako aj postup pri ich použití.

Práva občana pri poskytovaní sociálnej služby:

Za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách má občan právo:

- výberu druhu sociálnej služby a formy jej poskytovania,
- výberu poskytovateľa sociálnej služby,
- na poskytovanie sociálnej služby, ktorá svojím rozsahom, formou a spôsobom poskytovania umožňuje realizovať jeho základné ľudské práva a slobody, zachováva jeho ľudskú dôstojnosť, aktivizuje ho k posilneniu sebestačnosti, zabraňuje sociálnemu vylúčeniu a podporuje začlenenie do spoločnosti,
- na zabezpečenie dostupnosti informácií v zrozumiteľnej forme o druhu, mieste, cieľoch a spôsobe poskytovania sociálnej služby, o úhrade za sociálnu službu a o cieľovej skupine, ktorej je sociálna služba poskytovaná,
- ďalšie práva ustanovené v § 6 zákona o sociálnych službách.

Konanie vo veci posúdenia odkázanosti na sociálnu službu

Zákon o sociálnych službách určuje jednotlivé druhy sociálnej služby, formy a rozsah sociálnej služby podľa nepriaznivej sociálnej situácie alebo podľa stupňa

odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, ktorý je stanovený **posudzujúcim lekárom obce** v rámci **konania o odkázanosti** na sociálnu službu:

- a) v zariadení pre seniorov,
- b) v zariadení opatrovateľskej služby,
- c) v dennom stacionári,
- d) opatrovateľská služba.

Konanie o odkázanosti na sociálnu službu sa začína na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu (ďalej len „žiadost“) alebo na základe písomnej žiadosti rodiča maloletého dieťaťa alebo fyzickej osoby, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu alebo na podnet orgánu, ktorý je príslušný rozhodovať o odkázanosti na sociálnu službu. Žiadost sa podáva *miestne príslušnej obci v prípade žiadosti o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu* v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, na opatrovateľskú službu.

Miestna príslušnosť obce sa spravuje podľa miesta trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorej odkázanosť na sociálnu službu sa posudzuje.

Výsledkom konania o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu je **rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu**. Podkladom pre vydanie rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu je posudok o odkázanosti na sociálnu službu, ktorý obsahuje:

- stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
- znevýhodnenie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom v oblasti sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách,
- návrh druhu sociálnej služby,
- určenie termínu opätovného posúdenia zdravotného stavu.

Správnym orgánom na vydanie rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu je v zmysle zákona o sociálnych službách miestne príslušná obec a VÚC (v závislosti od druhu sociálnej služby). Keď rozhodnutie nadobudne právoplatnosť, konanie o odkázanosti občana na sociálnu službu je ukončené.

Právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu občan prikladá k „*Žiadosti o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby*“.

Obec, okrem druhov sociálnych služieb, kde prijatie občana je podmienené právoplatným rozhodnutím o odkázanosti na sociálnu službu, poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby :

- v **nocľahárni**, v **nízkoprahovom dennom centre**, v **nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu**. Občan o poskytnutie tejto sociálnej služby sociálnej služby žiada priamo vybrané zariadenie,
- **odľahčovacej služby**. Občan o poskytnutie odľahčovacej služby žiada priamo príslušnú obec.

Žiadosť o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby

Žiadosť o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby občan podáva na **obci alebo zariadeniu sociálnych služieb**, ktoré je **zriadené alebo založené obcou**, pokiaľ žiada o poskytovanie **opatrovateľskej služby**, poskytovanie sociálnej služby v **zariadení pre seniorov**, **zariadení opatrovateľskej služby**, **dennom stacionári**.

Žiadosť okrem iného obsahuje aj potvrdenie o príjme za predchádzajúci kalendárny rok a doklady o majetkových pomeroch.

Zákon o sociálnych službách taxatívne stanovuje sumu, ktorá musí prijímateľovi sociálnej služby zostať mesačne z jeho príjmu v závislosti od druhu poskytovanej sociálnej služby. Ak prijímateľ sociálnej služby nemá príjem alebo jeho príjem nepostačuje na platenie úhrady za sociálnu službu, môže úhradu za sociálnu službu alebo jej časť platiť aj iná osoba. Zákon o sociálnych službách vymedzuje, kedy a za akých podmienok, povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť postupne prechádza na rodičov a deti.

Vychádzajúc zo zákona o rodine a zákona o sociálnych službách je potrebné si uvedomiť, že pri podpore sociálneho začlenenia občanov a saturácii sociálnych potrieb ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii, sa uprednostňuje poskytnutie takej pomoci, po poskytnutí ktorej občan, rodina, komunita následne sama rieši svoje problémy. „Pomoc k svojpomoci“ v súvislosti s právami a povinnosťami pri poskytovaní sociálnej služby sa má vysvetľovať nasledovne:

- ⇒ nepriaznivú sociálnu situáciu v rámci svojich možností predovšetkým rieši **občan sám a za pomoci rodiny**, s podporou **systemu sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva**,
- ⇒ v prípade odkázanosti občana na sociálnu službu, prioritou je poskytovať sociálne služby **terénnou formou**, t.j. v prirodzenom, rodinnom prostredí občana,
- ⇒ ak z určitých dôvodov nie je možné občanovi poskytovať sociálne služby v jeho prirodzenom prostredí, prednosť pred pobytovou formou má **ambulantná forma sociálnej služby**,
- ⇒ v prípade pobytovej formy je preferované poskytovanie sociálnych služieb v zariadení s **týždennou formou pobytu** pred zariadením s **celoročnou formou pobytu**.

1.2. Vymedzenie cieľa

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Senec je strategický dokument, ktorého cieľom je:

- vytvoriť podmienky pre poskytovanie kvalitných a dostupných sociálnych služieb pre jednotlivé sociálne skupiny,
- vytvoriť podmienky na podporu komunitného rozvoja za účelom predchádzania vzniku či zhoršovaniu nepriaznivých sociálnych situácií a riešenie miestnych sociálnych problémov,
- podporovať trvalo udržateľný rozvoj mesta s možnosťami budovania ďalších zariadení sociálnych služieb.

Kvalitu sociálneho prostredia alebo klímy mesta Senec je potrebné vidieť z nasledovných pohľadov:

existencia služieb

- všetky typy sociálnych služieb na danom území by mali byť pripravené v zásade riešiť všetky aj špecifické problémy občanov (prinajmenšom formou distribučného poradenstva),
- potrebnú kapacitu základných, predovšetkým rezidenčných foriem služieb je možné predpokladať z normatívo- vybavenosti službami (normatívmi rozumieme odborné orientačné odhady),
- potreba nedostatkových služieb, najmä terénnych, ambulantných a podporných služieb,
- existujúce sociálne služby v pôsobnosti mesta Senec je potrebné vnímať v súvislosti s existujúcimi sociálnymi službami v pôsobnosti iných verejných poskytovateľov sociálnych služieb a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb,

dostupnosť služieb

- územná dostupnosť predstavuje dostupnosť dopravnú, ktorá určuje, či klient môže danú sociálnu službu využívať vzhľadom na svoj zdravotný stav alebo na stav dopravnej obsluhy územia,
- finančná dostupnosť je garantovaná súčasným právnym systémom pri uplatnení princípu subsidiarity a solidarity a možnosťami sociálnej politiky mesta. Sociálne služby poskytované verejnými poskytovateľmi sociálnych služieb sú spravidla cenovo najdostupnejšie, sociálne služby poskytované neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb občan hradí z vlastného príjmu, s účasťou rodiny a v rámci kompetencie aj s účasťou obce,
- architektonická dostupnosť je synonymom bezbariérového prostredia zariadení sociálnych služieb,

nadväznosť služieb

- jej predpokladom je široké spektrum sociálnych služieb, ktoré predstavujú určité stupne alebo fázy sociálnych služieb (terénne služby, ambulantné služby, odľahčovacie služby, pobytové služby)
- vzájomná previazanosť sociálnych služieb

informovanosť

- verejné povedomie občanov o možnostiach sociálnej pomoci môže byť realizované formou dostupného sociálneho poradenstva, špecializovaného sociálneho poradenstva, medializáciou (noviny, TV, rozhlas, informačné brožúry a pod.),

kvalita poskytovaných sociálnych služieb

- je potrebné zaviesť štandardy kvality (materiál Podmienky kvality sociálnych služieb v kompetencii BSK) nadväzne na platnú legislatívu, ktoré umožnia objektivizovať postupy a metódy poskytovania sociálnych služieb, následne zaviesť vhodné spôsoby monitorovania, supervízie a spätnej väzby,
- nároky na prostredie a materiálno-technické vybavenie,

ekonomická efektívnosť sociálnych služieb

- predstavuje primerané vyváženie ekonomickej dostupnosti a kvality poskytovaných sociálnych služieb.

2. Základná charakteristika mesta Senec

Mesto Senec

Súčasný názov Senec, používaný od prvej polovice 20.storočia, vychádza zo starších pomenovaní Zemch, Szempc a Wartberg. Mesto sa skladá zo štyroch sídelných častí (Senec, Svätý Martin, Červený majer a Horný dvor). Senec je známy predovšetkým ako významné slovenské letné turistické centrum. Mesto je pritažlivé na bývanie nielen pre blízkosť hlavného mesta Bratislavy, ale aj kvalitné životné prostredie a rekreačný areál Slniečnych jazier. Senec bol v rokoch 1949 - 1960 sídlom okresu. Od 1.1.2004 je sídlom obvodného úradu.

Senec je významným strediskom cestovného ruchu, ktorého centrom sú Slniečné jazerá. Od roku 1996 je Senec okresným mestom. Medzi významné historické pamiatky patria: kostol Sv. Mikuláša biskupa, kaplnka najsvätejšej Trojice, Immaculata, Turecký dom, Stĺp hanby, židovská synagóga. Mesto Senec každoročne poriada kultúrne podujatia, najvýznamnejšie sú Senecké leto, ktorým sa súčasne otvára letná turistická sezóna a Veľký letný karneval.

Poloha

Senec sa nachádza v Stredoeurópskom regióne. Leží na juhozápade Slovenska - v Podunajskej nížine, na rozhraní Podunajskej roviny a Podunajskej pahorkatiny. Mesto je vzdialené 27 km od rakúskych hraníc (prechod Kittsee) a 28 km od maďarských hraníc (prechod Rajka). Najbližšími európskymi metropolami sú Viedeň (90 km), Budapešť (230 km) a Praha (350 km).

Leží severovýchodne od Bratislavy, vo vzdialenosti 25 kilometrov v nadmorskej výške 126 m.n.m. Matematicko - geografická poloha stredu mesta je určená kartografickými súradnicami 17° 24' východnej geografickej dĺžky a 48° 13' severnej geografickej šírky. Leží na diaľnici D1 z Bratislavy do Žiliny a na významnom európskom železničnom ťahu Praha - Bratislava - Balkán/Orient. Podľa územnosprávneho usporiadania Slovenskej republiky sa rozprestiera vo východnej časti Bratislavského kraja, vyššieho územného celku (VÚC) Bratislava.

Obyvateľstvo

V roku 2012 mal Senec 17 311 obyvateľov a hustotu 185 obyvateľov na 1 km² (z toho muži 8 397 a ženy 8 914). Podľa počtu obyvateľov mu patrilo 55. miesto zo 138 miest Slovenska. Podľa veku sú najpočetnejšou skupinou (67,5 %) obyvatelia v produktívnom veku (muži 15-59 rokov, ženy 15-54). Senec patrí medzi mestá so zmiešaným národnostným zložením. V meste i jeho okolí žijú obyvatelia slovenskej aj maďarskej národnosti. Dvojazyčnosť územia rešpektuje aj školstvo. Nachádza sa tu okrem iných materská a základná škola s vyučovacím jazykom maďarským, ako aj maďarské gymnázium.

Národnostné a etnické zloženie obyvateľstva

- Slováci - 76,60%
- Maďari - 22,12%
- Česi - 0,91%

- Rómovia - 0,14%
- Ukrajinci - 0,10%
- Nemci - 0,06%
- A iní

Náboženské zloženie obyvateľstva

- Rímskokatolíci - 71,70%
- Bez vyznania - 12,89%
- Protestanti (evanjelici, reformovaní) - 8,80%
- Gréckokatolíci - 0,39%
- Pravoslávni - 0,16%
- A iní (svedkovia Jehovovi, Baptisti,...)

Podľa vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva prevažuje stredoškolské vzdelanie s maturitou - 40,8% z celkového počtu obyvateľov. Stredoškolské vzdelanie bez maturity má 12,7% obyvateľov. Základné vzdelanie má 4,2% obyvateľov. Podiel vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov mesta tvorí 38 %.

Demografické údaje znázorňuje nasledovná tabuľka:

Ukazovateľ	Hodnota
Počet obyvateľov k 31.12.2010 spolu	16 665
muži	8 067
ženy	8 598
Predproduktívny vek (0 - 14) spolu	2 623
Produktívny vek (15 - 54) ženy	5 364
Produktívny vek (15 - 59) muži	5 798
Poproduktívny vek (55 + Ž, 60 + M) spolu	2 880
Počet sobášov	98
Počet rozvodov	38
Počet živonarodených spolu	246
muži	121
ženy	125
Počet zomretých spolu	139
muži	71
ženy	68
Celkový prírastok (úbytok) obyv. spolu	312
muži	139
ženy	173

Zdroj: Štatistický úrad SR

Ako vidieť z tabuľky, globálny problém starnutia populácie je aktuálny aj u nás a v budúcnosti značne ovplyvní rozpočet v oblasti sociálneho zabezpečenia. Navyše treba mať na zreteli neuspokojivý vývoj zdravotného stavu slovenského obyvateľstva. Systém sociálnej pomoci štátu, ako jedného zo subjektov participujúcich na znižovaní dôsledkov spomínaných negatívnych javov, musí hľadať cesty na ekonomické a praktické uspokojovanie potrieb najmä ľudí so zdravotným postihnutím a starších občanov. Ak sa k tomu priradí jeden z cieľov sociálnej reformy - integrácia ľudí s postihnutím a starších občanov a zvyšovanie kvality ich života - je pre realizáciu uvedeného zámeru nevyhnutné dobudovanie uspokojivej siete sociálnych služieb.

Pomoc formou vybraných sociálnych služieb má nezastupiteľné a nenahraditeľné miesto nakoľko napomáha, aby ľudské potreby a spoločenské roly starších a inak handicapovaných občanov zostávali čo najdlhšie zachované. Vďaka ich poskytovaniu môže táto špecifická skupina občanov udržiavať rodinné a priateľské vzťahy, uplatňovať sa na trhu práce a plnšie využívať možnosti seberealizácie.

Zároveň môžeme na základe demografických údajov konštatovať, že mesto Senec zaznamenal za uplynulé obdobie rast počtu obyvateľov a taktiež mesto Senec patrí k mestám s rastovým trendom pôrodnosti.

Školstvo

V minulom školskom roku (2011/2012) bolo v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Senec päť materských a tri základné školy s celkovým počtom žiakov v ZŠ 1656 a detí v MŠ 585.

Počet žiakov a tried v ZŠ

Počet žiakov a tried na konci školského roka 2011/2012		
ZŠ	Počet žiakov	Počet tried
J.G.Tajovského	971	41
Mlynská	515	23
s VJM A. M. Szencziho	170	10
Spolu	1 656	74

Počet detí a tried v MŠ

Počet detí a tried v MŠ na konci školského roka 2011/2012		
MŠ	Počet detí	Počet tried
Fándlyho	99	4
A.M. Szencziho	43	2
Kollárova	218	9
Košická	86	4
Kysucká	139	6
Spolu:	585	25

Zdroj: Školský úrad Senec

Okrem týchto zariadení na území mesta pôsobia dve súkromné materské školy, zaradené do siete škôl MŠVVAŠ SR (SMŠ - Fándlyho 21, SMŠ - Svätý Martin č.3) a štyri zariadenia nezaradené do siete škôl (Súkromné jasle s MŠ Mravčekovo, Jasle Včielka, Detské jasle Medvedík, Súkromné bilingválne - anglicko - slovenské detské jasle a škôlka Usilovné včeličky - Fučíkova 34).

Z dlhodobého hľadiska, podľa demografických ukazovateľov je zrejmé, že kapacita tried v školách v budúcnosti nebude dostatočná a bude nutné uvažovať nad rozšírením kapacít v MŠ aj ZŠ.

Dávky, príspevky a nezamestnanosť

Peňažné príspevky, dávky a náhradné výživné poskytované úradom práce, sociálnych vecí a rodiny

Mesto Senec		
Vybrané druhy dávok	počet poberateľov	vyplatené dávky v €
Dávka v hmotnej núdzi	163	11 927,30
Náhradné výživné	32	2 179,38
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov - diéta	116	2 382,64
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov - hygiena alebo opotrebovanie	251	4 532,62
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov - pes	1	43,34
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov - prevádzka OMV	132	4 290,00
PP na kúpu pomôcky	1	298,75
PP na opatrovanie	178	18 246,01
PP na osobnú asistenciu	27	9 547,68
PP na prepravu	14	1 138,75
spolu	915	54 586,47

Zdroj: ÚPSVaR v Pezinku, pracovisko Senec

Nezamestnanosť

V súčasnosti Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku, pracovisko Senec eviduje 554 nezamestnaných občanov mesta, z toho 290 žien a 264 mužov.

3. Sociálne služby na území mesta Senec

Obsahom tejto časti je prehľad poskytovaných sociálnych služieb na území mesta Senec verejnými poskytovateľmi sociálnych služieb a neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb.

3.1. Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku

Zariadenie podporovaného bývania

V zariadení podporovaného bývania sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3, ak je odkázaná na dohľad, pod ktorým je schopná viesť samostatný život.

Integra, detašované pracovisko, Lichnerova 86, Senec - verejný poskytovateľ sociálnych služieb, sociálnu službu poskytuje 5 klientom.

Betánia n.o., Štefánikova 74, Senec - neverejný poskytovateľ sociálnych služieb, sociálnu službu poskytuje 4 klientom.

Zariadenie pre seniorov

V zariadení pre seniorov sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č. 3, alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Dom seniorov Centrum oddychu n.o., Slnečné jazerá juh, Senec - neverejný poskytovateľ sociálnych služieb, sociálnu službu poskytuje 32 klientom.

Dom seniorov n.o., Bratislavská 67, Veľký Biel - neverejný poskytovateľ sociálnych služieb, sociálnu službu poskytuje 40 klientom.

Zariadenie opatrovateľskej služby

V zariadení opatrovateľskej služby sa poskytuje sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu.

Zariadenie opatrovateľskej služby, Hviezdoslavova 55, Senec - verejný poskytovateľ sociálnych služieb, sociálnu službu poskytuje 10 klientom.

Domov sociálnych služieb

V domove sociálnych služieb sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3, alebo fyzickej osobe, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3.

Dom seniorov Centrum oddychu n.o., Slnečné jazerá juh, Senec - neverejný poskytovateľ sociálnych služieb, sociálnu službu poskytuje 40 klientom.

Domus Bene - dom dobra o.z., Slnečné jazerá juh, Senec - neverejný poskytovateľ sociálnych služieb, sociálnu službu poskytuje 42 klientom.

Integra, detašované pracovisko, Lichnerova 86, Senec - verejný poskytovateľ sociálnych služieb, sociálnu službu poskytuje 6 klientom.

Betánia n.o., Štefánikova 74, Senec - neverejný poskytovateľ sociálnych služieb, sociálnu službu poskytuje 14 klientom.

Opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4.

Opatrovateľská služba, Mierové námestie 8, Senec - verejný poskytovateľ sociálnych služieb, sociálnu službu poskytuje klientom, občanom mesta Senec.

Ružová záhrada n.o., Šafárikova 28, Senec - neverejný poskytovateľ sociálnych služieb, sociálnu službu poskytuje klientom, občanom okolitých obcí okresu Senec.

Prepravná služba

Prepravná služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie.

Prepravná služba, Mierové námestie 8, Senec - verejný poskytovateľ sociálnych služieb, sociálnu službu poskytuje klientom, občanom mesta Senec.

3.2. Podporné služby

Odlahčovací služba

Odlahčovací služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím podľa osobitného predpisu, ktorou sa poskytuje alebo zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím sociálna služba počas obdobia, v ktorom fyzická osoba, ktorá opatruje, nemôže vykonávať opatrovanie.

Mesto Senec poskytuje sociálnu službu - odlahčovaciu službu v Zariadení opatrovateľskej služby alebo prostredníctvom opatrovateľskej služby.

Denné centrum

V dennom centre sa poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou.

Klub dôchodcov - denné centrum, Hviezdoslavova 55, Senec - verejný poskytovateľ sociálnych služieb, sociálnu službu poskytuje klientom, občanom mesta Senec.

Jednota dôchodcov Slovenska - celoslovenská organizácia pôsobiaca aj na území mesta Senec.

Jedáleň

V jedálni sa poskytuje stravovanie fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek.

Jedáleň môže poskytovať stravovanie aj prostredníctvom donášky stravy do domácnosti fyzickej osoby.

Jedáleň, Hviezdoslavova 55, Senec - sociálnu službu - stravovanie poskytuje klientom, občanom mesta Senec. Zároveň poskytuje stravovanie aj prostredníctvom donášky stravy do domácnosti klientom, občanom mesta Senec.

Školská jedáleň Základnej školy, Mlynská 50, Senec - sociálnu službu - stravovanie poskytuje klientom, občanom mesta Senec.

Školská jedáleň Základnej školy J.G. Tajovského, Tajovského 1, Senec - sociálnu službu - stravovanie poskytuje klientom, občanom mesta Senec.

Školská jedáleň Základnej školy A. Molnára Szencziho, Nám. A. Molnára Szencziho 2, Senec - sociálnu službu - stravovanie poskytuje klientom, občanom mesta Senec.

Školská jedáleň Strednej odbornej školy, Kysucká 14, Senec - sociálnu službu - stravovanie poskytuje klientom, občanom mesta Senec.

3.3. Organizácie na území mesta pôsobiace v sociálnej oblasti

Wellnea s. r.o., Lichnerova 41, Senec (chránená dielňa)

Marketin Cee s. r.o., Lichnerova 41, Senec (chránené pracovisko)

Slovenský zväz telesne postihnutých, Základná organizácia č.215, Senec

Únia slabozrakých a nevidiacich Slovenska, Základná organizácia pre okres Pezinok, Malacky, Senec

Slovenský Červený Kríž, miestny spolok, Senec

Slovenský Červený Kríž, územný spolok, Senec

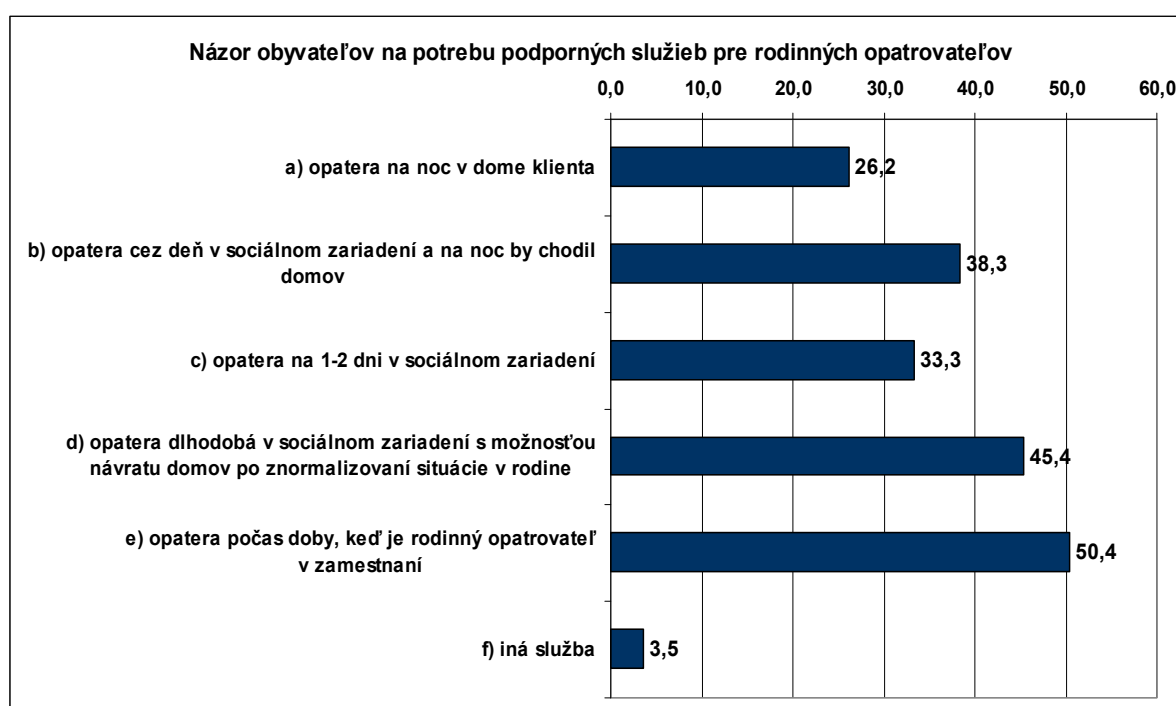
Územná rada mládeže SČK, Bratislava - okolie, Senec

4. Odhadovaná potreba služieb z pohľadu obyvateľov mesta Senec

Pre vytvorenie funkčného, širokého a dostupného systému sociálnych služieb pre obyvateľov istej oblasti či obce je veľmi dôležitým predpokladom podrobné poznanie potreby týchto služieb. Odhad potreby služieb v meste môžu dopĺňať a upresňovať demografické trendy a vývoj, odhady expertov a predstaviteľov samospráv, ako aj „expertné“ vyjadrenia samotných obyvateľov. Tie sa dajú získať cez prieskum názorov obyvateľstva mesta o všeobecnej potrebnosti jednotlivých služieb vo svojej komunite či lokalite. V prezentovanej analýze sa tomuto aspektu venovala pomerne veľká pozornosť - okrem osobných potrieb boli obyvratelia požiadaní aj o expertný názor na všeobecnú potrebnosť služieb vo svojom meste.

4.1. Názor obyvateľov mesta na podporné služby pre rodinných opatrovateľov

Výzva k obyvateľom mesta na expertné posúdenie potrebnosti rôznych služieb začínala názorom na podporné služby pre rodinných opatrovateľov. Všetci účastníci a účastníčky výskumu (bez ohľadu na reálne poskytovanie starostlivosti vo svojej vlastnej domácnosti) mali odpovedať na otázku: „*Ludia, ktorí sa starajú o svojich starých a chorých členov rodiny, tiež potrebujú občas „vypnúť“ (musia niečo vybaviť, ísť do nemocnice, na dovolenku a pod.) Čo si myslíte, uvítali by domáci opatrovatelia vo Vašej obci /mestskej časti niektorú z nasledujúcich služieb alebo nie?*“ Na posúdenie sa ponúkalo päť rôznych režimov podporných služieb, ako ich uvádza nasledujúci graf.

ZDROJ: ZÁVEREČNÁ SPRÁVA Z EMPIRICKÉHO VÝSKUMU O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH MESTO SENEC, J. FILADELFIOVÁ

Z údajov je zrejmé, že spomedzi rôznych režimov podpory zameranej na odľahčenie opatrovateľských povinností obyvateľov voči svojim rodinným príslušníkom získala od obyvateľov mesta najviac hlasov opatera poskytovaná počas doby, keď je rodinný opatrovateľ v zamestnaní. Takémuto riešeniu vyjadrila podporu nadpolovičná väčšina skúmaných (50,4 %). Na druhé miesto sa s podporou 45,4 % zaradila dlhodobá opatera v sociálnom zariadení s možnosťou návratu opatrovaného člena rodiny domov, keď

sa situácia v rodine upraví; na tretie opatera cez deň v sociálnom zariadení a na noc by opatrovaná osoba odchádzala domov - tento režim opatery podporilo 38,3 % skúmaných obyvateľov Senca. Zostávajúcim dvom druhom podporných služieb pre rodinných opatrovateľov vyjadrila podpora jedna tretina a viac ako jedna štvrtina obyvateľov mesta. Presne 33,3 % z nich predpokladalo, že domáci opatrovatelia by uvítali opateru na jeden až dva dni v sociálnom zariadení, kedy by si mohli oddýchnuť alebo vybaviť potrebné záležitosti, a 26,2 % vyjadrilo presvedčenie o užitočnosti opatrovania v dome klienta počas noci. Iba 3,5 % opýtaných navrhlo v rámci inej možnosti ešte ďalšie podporné služby a režimy, išlo o flexibilitu opatery z hľadiska času (podľa potreby opatrovateľa, flexibilná dohoda o opatrovaní) a zastúpenie rodinného opatrovateľa počas iných povinností (opatera v byte počas neprítomnosti rodiny, opatrovanie v čase choroby alebo dovolenky a podobne), ale aj potreba doplnkových služieb (pomoc s dopravou, domáca rehabilitácia či donášková služba). Obyvatelia mesta Senec dávali vyšší dôraz na dlhodobú opateru v sociálnom zariadení s možnosťou návratu domov po znormálnovaní situácie v rodine a opateru na 1-2 dni v sociálnom zariadení.

Za tento blok možno zhrnúť, že obyvatelia mesta Senec považujú služby pre rodinných opatrovateľov za dôležité. Z prezentovaných „expertných“ názorov zaznelo zároveň odporúčanie zvýšiť flexibilitu opatrovateľských služieb, aby poskytovali rodinám možnosť výberu vhodného režimu. Ako sa uvádza vyššie, rodiny sa pri opatrovaní svojich členov dostávajú do veľmi rôznorodých situácií - či už podľa zdravotného stavu opatrovaného a intenzity potrebnej starostlivosti, nezriedka sa v jednej rodine kombinuje starostlivosť o viaceré osoby vyžadujúce rôznu starostlivosť či vybavovanie rôznych záležitostí, zriedkavá nie je ani kombinácia starostlivosti v rámci domácnosti a mimo nej. Tieto rôznorodé situácie si vyžadujú rôznorodé podporné a opatrovateľské služby, s čím by sa malo pri tvorbe komunitného plánu sociálnych služieb mesta počítať.

4.2. Odhad potrebnosti sociálnych služieb obyvateľmi mesta

Expertné hodnotenie obyvateľov a obyvateľiek mesta Senec ale neskončilo pri podporných službách pre rodinných opatrovateľov. Pokračovalo otázkou na základné druhy sociálnych služieb: „Aké sú Vaše skúsenosti na základe každodenných kontaktov so susedmi a známymi z obce: ktoré služby/ zariadenia potrebujú (ľudia o ne prejavujú záujem, dostávajú sa do životných situácií vyžadujúcich takúto službu a pod.) a v akom rozsahu?“ Pri každej položke mali respondentky a respondenti uviesť, či sú podľa ich skúseností v meste veľmi potrebné, dost' potrebné, príležitostne potrebné alebo vôbec nie. Celkovú potrebnosť jednotlivých skúmaných služieb i intenzitu ich potrebnosti v meste prezentuje nasledovná tabuľka.

ODHAD POTREBY SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V MESTE	POTREBNOSŤ V % PODĽA INTENZITY	
	Celková	Veľmi : Dost' : Príležitostne
a) Opatrovateľská služba	74,6	40,1 : 23,9 : 10,6
b) Organizovanie spoločného stravovania	62,0	28,2 : 21,8 : 12,0
c) Prepravná služba	54,9	14,1 : 17,6 : 23,2
d) Krízová intervencia	42,9	2,1 : 16,2 : 24,6
e) Sociálna prevencia a poradenstvo	53,5	16,9 : 21,8 : 14,8

ZDROJ: ZÁVEREČNÁ SPRÁVA Z EMPIRICKÉHO VYSKUMU O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH MESTO SENEC, J. FILADELFOVA

Výsledky naznačujú, že za **najpotrebnejšiu považujú obyvatelia mesta Senec opatrovateľskú službu**. Celkovo ju na základe priamych i nepriamych skúseností považuje v meste za potrebnú 74,6 % skúmaných. Prevažila u nej najvyššia miera intenzity - za veľmi potrebnú považuje opatrovateľskú službu v meste až 40,1 % jeho obyvateľov; za dost' potrebnú 23,9 % a príležitostne potrebnú 10,6 %. Ako **druhé v poradí skončili podľa názoru anketovaných služby spoločného stravovania**. V prípade tejto služby taktiež prevážil prvý stupeň intenzity, hoci s menšou naliehavosťou ako pri opatrovateľskej službe (28,2 %), veľká potrebnosť vykázala o niečo nižšie a príležitostná potrebnosť výrazne nižšie hodnoty (21,8 % a 12,0 %). **Približne o 7 % menší podiel skúmaných obyvateľov mesta - 54,9 % - vyjadril názor, že ľudia v lokalite potrebujú prepravnú službu**. U tejto služby prevážil najnižší stupeň intenzity: 14,1 % skúmaných obyvateľov mesta ju označilo za veľmi potrebnú, ako dost' potrebnú ju videlo 17,6 % a ako príležitostne potrebnú až 23,2 %. **Štvrté miesto pripadlo sociálnej prevencii a poradenstvu - podporilo ju celkovo 53,5 % obyvateľov mesta**. Táto služba sa väčšinou považovala za dost' potrebnú (takúto odpoveď uviedlo 21,8 % opýtaných), najslabší stupeň podporilo 14,8 % a za veľmi potrebnú v meste ju označilo 16,9 % skúmaných. **Krízová intervencia získala spolu 42,9 % podporu**; prevážila u nej príležitostná potrebnosť (24,6 %), odpovede „veľmi potrebná“ a „dost' potrebná“ získali 2,1 % a 16,2 %.

Mesto Senec patrí k tým lokalitám, kde sa na všetky tieto sociálne služby dáva vyšší dôraz. Tak napríklad krízová intervencia bola hodnotená obyvateľmi Senca ako potrebnjšia približne o 10 %, opatrovateľská služba a organizovanie spoločného stravovania o 8 %. Poradie služieb podľa odhadovanej potreby v meste zostalo rovnaké.

Obyvatelia mesta Senec teda **považujú za potrebné pre svoje mesto všetky zisťované služby**. S najväčšou intenzitou sa dovoľavali potreby opatrovateľských služieb a služieb spoločného stravovania, v prípade sociálnej prevencie a poradenstva prevážil príklon k strednej možnosti („dost' potrebná služba“), krízová intervencia a prepravná služba vyšli v celkovom pohľade prevažne ako príležitostne potrebné. Takéto rozloženie dôrazu zodpovedá charakteru jednotlivých služieb (každodenné až sporadickejšie).

4.3. Odhad potrebnosti zariadení sociálnych služieb obyvateľmi mesta

Prejdime teraz k názorom obyvateľov Senca na potrebu rôznych zariadení sociálnych služieb. Ako prezentuje tabuľka nižšie, **najviac jeho obyvateľov a obyvateľiek označilo vo svojej obci za potrebnú materskú školu - celkovo 62,6 %**. Najvyššie hodnotenie teda dosiahlo zariadenie pre deti, **bezprostredne za ním však nasledovali tri zariadenia pre starších ľudí**. Bolo to zariadenie pre seniorov (60,5 % obyvateľov vyjadrilo presvedčenie o ich potrebnosti v Senci), **jedáleň pre dôchodcov a klub dôchodcov - denné centrum** (obidve po 59,1 %). Prvú päťicu najpotrebnejších zariadení uzatvárala **stanica opatrovateľskej služby** s podielom dosahujúcim 57,8 % obyvateľov mesta, ktorý ich považujú za potrebné. Nasledovala skupina šiestich zariadení s celkovou potrebnosťou na úrovni nad 50 %. Okrem **jaslí** (celková potrebnosť 55,6 %) a zariadenia núdzového bývania (celková podpora od 56,3 % obyvateľov mesta) sú medzi nimi zariadenia prevažne určené pre opateru a podporu starších ľudí: **rehabilitačné stredisko** (rovnaká potrebnosť 56,3 %), **domov sociálnych služieb pre dospelých** (54,9 %), **zariadenie opatrovateľskej služby a hospic** (po 52,1 % celkovej potrebnosti). K polovičnej podpore sa približovalo

krízové stredisko a zariadenie podporovaného bývania (každé po 47,9 %), útulok (celková potrebnosť 46,5 %) a denný stacionár (45,7 %). Tesne nad 40 % hranicou bolo ďalších päť zariadení sociálnych služieb. V tomto prípade išlo o heterogénnejšiu skupinu, zaradil sa do nej domov sociálnych služieb pre deti (44,4 %), domov pre osamelých rodičov, resocializačné zariadenie a stredisko osobnej hygieny (celková potrebnosť 43 % u každého z nich), ďalej zariadenie pestúnskej starostlivosti (42,9 %) a práčovňa (40,1 %). Jediné zariadenie - detský domov - získal od obyvateľov Senca celkovú potrebnosť pod 40 % (36,6 %).

ODHAD POTREBY ZARIADENÍ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI	POTREBNOSŤ V % PODĽA INTENZITY	
	Celková	Veľmi : Dost' : Príležitostne
Domov sociálnych služieb pre deti	44,4	8,5 : 16,9 : 19,0
Domov soc. služieb pre dospelých	54,9	18,3 : 24,6 : 12,0
Zariadenie núdzového bývania	56,3	34,5 : 17,6 : 4,2
Zariadenie pre seniorov	60,5	33,8 : 21,9 : 5,6
Stanica opatrovateľskej služby	57,8	28,9 : 19,0 : 9,9
Zariadenie opatrovateľskej služby	52,1	23,2 : 20,4 : 8,5
Denný stacionár pre dôchodcov, ZP	45,7	16,9 : 21,9 : 7,0
Hospic	52,1	21,8 : 15,5 : 14,8
Rehabilitačné stredisko	56,4	30,3 : 16,2 : 9,9
Zariadenie podporovaného bývania	47,2	9,2 : 15,5 : 22,5
Domov pre osamelých rodičov	43,0	9,9 : 14,1 : 19,0
Útulok	46,5	16,9 : 9,9 : 19,7
Krízové stredisko	47,9	13,4 : 14,8 : 19,7
Resocializačné zariadenie	43,0	3,5 : 14,1 : 25,4
Stredisko osobnej hygieny	43,0	7,0 : 9,2 : 26,8
Práčovňa	40,1	7,7 : 9,9 : 23,2
Jedáleň pre dôchodcov	59,1	35,2 : 19,7 : 4,2
Klub dôchodcov -denné centrum	59,1	33,8 : 21,8 : 3,5
Jasle	55,6	27,5 : 20,4 : 7,7
Materská škôlka	62,6	55,6 : 7,2 : 0,0
Detský domov	36,6	7,7 : 15,5 : 13,4
Zariadenie pestúnskej starostlivosti	42,9	7,0 : 16,2 : 19,7

ZDROJ: ZÁVEREČNÁ SPRÁVA Z EMPIRICKÉHO VÝSKUMU O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH MESTO SENEC, J. FILADELFIOVA

Čo sa týka intenzity, s akou obyvatelia hodnotili potrebu jednotlivých zariadení pre svoje mesto a ľudí žijúcich na jeho území, tá sa dost' výrazne diferencovala. Ako vidieť z tabuľky, rozloženie odpovedí do troch hodnotiacich stupňov bolo za rôzne zariadenia odlišné. Pri niektorých zariadeniach prevládali odpovede „veľmi potrebné zariadenie“, u iných sa koncentrovali do stredného („dost' potrebné zariadenie“) alebo najslabšieho stupňa („príležitostne potrebné zariadenie“), u ďalších sa rozložili rovnomerne do dvoch alebo všetkých troch hodnotiacich stupňov. Zariadenia, u ktorých sa prejavila výraznejšia

prevaha odpovedí zdôrazňujúcich ich veľkú potrebnosť, bolo spolu osem. Najintenzívnejšie pocítovali obyvatelia Senca potrebu materských škôl a jasli, ale tiež klubu dôchodcov - denného centra a jedálne pre dôchodcov, zariadenia núdzového bývania, zariadenia pre seniorov, stanice opatrovateľskej služby a rehabilitačného strediska. K výraznej koncentrácii hodnotení do prvých dvoch stupňov potrebnosti a slabému zastúpeniu odpovedí v poslednom stupni došlo v prípade zariadenia opatrovateľskej služby a denného stacionára - obyvatelia mesta ich vo väčšine považujú za dost' a veľmi potrebné. Rovnomerné rozdelenie hodnotení do všetkých troch stupňov bolo najmarkantnejšie v prípade krízového strediska a hospicu. Približne rovnaká časť obyvateľov mesta ich považuje za veľmi potrebné, za dost' potrebné i za príležitostne potrebné. Prevažne tretím stupňom intenzity hodnotili skúmaní obyvatelia štyri zariadenia, a to pracovňu, stredisko osobnej hygieny, resocializačné zariadenie a zariadenia podporovaného bývania. Stredný stupeň bol najsilnejší pri hodnotení domova pre osamelých rodičov a domova sociálnych služieb pre deti. U troch zariadení prevažovalo hodnotenie v posledných dvoch stupňoch a nízke zastúpenie mali v najintenzívnejšom stupni - zariadenie pestúnskej starostlivosti, detského domova a DSS pre dospelých. Pri jedinom zariadení sa voľby koncentrovali v najnižšom a najsilnejšom stupni - v prípade útulku. Tu bola časť obyvateľov Senca presvedčená o jeho veľkej potrebnosti a časť deklarovala, že je potrebný len príležitostne.

Z analýzy vyplýva, že obyvateľstvo Senca je vo veľkej miere presvedčené o potrebe mnohých zariadení sociálnych služieb. Popri zariadeniach zameraných na starostlivosť o deti kládli veľký dôraz na zariadenia pre starších ľudí - či už sú to zariadenia dlhodobej starostlivosti o starších ľudí, ako zariadenia pre seniorov, zariadenia pre prechodnú starostlivosť (zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, stanica opatrovateľskej služby, denný stacionár), alebo špecializovanejšie druhy zariadení poskytujúcich konkrétnu službu (jedálne, pracovňa, kluby - denné centrá) či možnosť dôstojného dožitia. Obyvatelia mesta však medzi potrebnými zariadeniami zdôrazňovali aj zariadenia pre rodiny a jej členov v krízových situáciách, zariadenia pre ľudí so zdravotným problémom, ako aj zariadenia pre ľudí bez domova (zariadenie núdzového bývania).

4.4 Chýbajúce sociálne služby v meste a vo vlastnej domácnosti

Ďalšou z možností ako merať potrebu sociálnych služieb v obci alebo v istom regióne je zisťovanie chýbajúcich sociálnych služieb a zariadení. Názor obyvateľov na deficit služieb sa môže vzťahovať k rôznym prostrediam alebo úrovniam - zisťovanie sa môže dopytovať na chýbajúce sociálne služby v celej krajine, v určitom kraji alebo okrese, prípadne v obci či meste (v bydlisku) alebo konkrétne v domácnosti respondenta. V tomto výskume sa vzhľadom na jeho celkové zameranie zvolili dve posledné perspektívy - t.j. perspektíva obecná a perspektíva konkrétnej domácnosti. Chýbajúce sociálne služby a zariadenia sa vo výskume zisťovali prostredníctvom dvoch otvorených otázok, jedna z nich sa zameriavala na služby a zariadenia, ktoré chýbajú najviac v obci či meste, druhá na služby a zariadenia, ktoré najviac chýbajú v domácnosti odpovedajúcej osoby. Respondenti a respondentky mali možnosť uviesť najviac tri služby alebo zariadenia. Väčšina z nich však celú túto príležitosť nevyužila (uvádzali menej ako tri odpovede); približne jedna štvrtina skúmaných obyvateľov mesta Senec na otázku neodpovedala vôbec.

Po spracovaní odpovedí sa vytvorili dva rebríčky služieb a zariadení: jeden na základe názoru obyvateľov na najviac chýbajúce služby v meste a druhý na základe osobných potrieb respondentov a ich domácností. Ako ukazuje tabuľka nižšie, poradie jednotlivých sociálnych služieb a zariadení sa za každú z dvoch zvolených perspektív odlišuje. Z perspektívy mestskej sa na prvé miesto zaradil útulok: **podľa názoru obyvateľov úplne najviac v meste Senec chýba útulok. Druhé miesto medzi deficitnými sociálnymi službami a zariadeniami v meste Senec prisúdili jej obyvatelia zariadeniu núdzového bývania a tretie jasliam.** Nasledovala **opatrovateľská služba, zariadenie pre seniorov a hospic.** Sériu služieb a zariadení pre starších ľudí prerušila na siedmej priečke **materská škola, za ktorou nasledovalo zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár pre dôchodcov a ľudí so zdravotným postihnutím.** Prvú **desiatku najviac chýbajúcich služieb v meste Senec uzatváralo organizovanie spoločného stravovania.** Ako vidieť z tohto zoznamu, v prvej desiatke chýbajúcich služieb v meste prevažovali služby pre starších a chorých ľudí, ktorých bolo šesť, dve miesta zaujali zariadenia pre deti a dve služby a zariadenia pre krízové situácie a dôstojné dožitie (na prvých dvoch miestach). **Druhá desiatka chýbajúcich zariadení v mestskej časti bola tiež pomerne heterogénna.** Začínala službami pre starších a chorých (klub dôchodcov - denné centrum, prepravná služba, jedáleň pre dôchodcov, DSS pre dospelých), na pätnástu priečku zaradili názory obyvateľov mesta domov sociálnych služieb pre deti, nasledovalo rehabilitačné stredisko, ďalej zariadenie podporovaného bývania, potom domov pre osamelých rodičov, a napokon krízové stredisko a pracovňa. Zariadenia a služby uvedené na 21.-27. mieste sa medzi deficitnými službami v mestskej časti vyskytovali zriedkavejšie.

ČO NAJVIAC CHÝBA V MESTE	ČO NAJVIAC CHÝBA DOMÁCNOSTI
1. útulok	1. denný stacionár pre dôchodcov, ZP
2. zariadenie núdzového bývania	2. opatrovateľská služba
3. jasle	3. DSS pre dospelých
4. opatrovateľská služba	4. materská škola
5. zariadenie pre seniorov	5. zariadenie pre seniorov
6. hospic	6. zariadenie núdzového bývania
7. materská škola	7. klub dôchodcov - denné centrum
8. zariadenie opatrovateľskej služby	8. jedáleň pre dôchodcov
9. denný stacionár pre dôchodcov, ZP	9. organizovanie spoločného stravovania
10. organizovanie spoločného stravovania	10. hospic
11. klub dôchodcov - denné centrum	11. zariadenie opatrovateľskej služby
12. prepravná služba	12. stanica opatrovateľskej služby
13. jedáleň pre dôchodcov	13. rehabilitačné stredisko
14. DSS pre dospelých	14. jasle
15. domov sociálnych služieb pre deti	15. prepravná služba
16. rehabilitačné stredisko	16. pracovňa
17. zariadenie podporovaného bývania	17. zariadenie podporovaného bývania
18. domov pre osamelých rodičov	18. domov pre osamelých rodičov
19. krízové stredisko	19. útulok
20. pracovňa	20. krízové stredisko
21. stanica opatrovateľskej služby	21. sociálna prevencia a poradenstvo
22. sociálna prevencia a poradenstvo	22. domov sociálnych služieb pre deti
23. resocializačné zariadenie	21.-27. resocializačné zariadenie, detský

24. <i>detský domov</i>	domov, zariadenie pestúnskej starostlivosti, krízová intervencia, stredisko osobnej hygieny (neuviedol nikto)
25. <i>zariadenie pestúnskej starostlivosti</i>	
26. <i>krízová intervencia</i>	
27. <i>stredisko osobnej hygieny</i>	
28.	
29.	

ZDROJ: ZÁVEREČNÁ SPRÁVA Z EMPIRICKÉHO VÝSKUMU O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH MESTO SENEC, J. FILADELFOVÁ

Vytvorené poradie deficitných služieb a zariadení na základe osobnej perspektívy, ktoré chýbajú respondentovi a jeho domácnosti, začínalo denným stacionárom pre dôchodcov a ZP. Hneď na druhom mieste domácnostiam mesta chýba opatrovateľská služba a na tretom domov sociálnych služieb pre dospelých. Štvrté miesto pripadlo materskej škole, piate zaujalo zariadenie pre seniorov a šieste zariadenie núdzového bývania. Prvú desiatku uzatvárali služby pre starších a chorých v poradí: klub dôchodcov - denné centrum, jedáleň pre dôchodcov, organizovaním spoločného stravovania a hospic. Až šesť priečok tu obsadili služby súvisiace so starostlivosťou o starších a chorých, dve priečky zaujalo zariadenie starostlivosti o deti, jednu priečku zaujalo zariadenie na riešenie núdzových situácií a zariadenie na dôstojné dožitie. Hoci zriedkavo, obyvateľom mesta z perspektívy vlastnej domácnosti ešte chýbalo zariadenie opatrovateľskej služby, stanica opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, jasle, prepravná služba, pracovňa, zariadenie podporovaného bývania, domov pre osamelých rodičov, útulok a krízové stredisko. Zostávajúce zariadenia sa v odpovediach za vlastnú domácnosť neobjavovali vôbec.

Je zrejmé, že „obecné“ a „osobné“ hľadisko sa u obyvateľov mesta odlišuje. Inak pociťujú deficit služieb a zariadení pri dôraze na situáciu všetkých obyvateľov svojho mesta a inak pri dôraze na situáciu vlastnej domácnosti. Niektoré služby považujú v rámci lokality za potrebné, ale konkrétne ich rodine nechýbajú. Pri osobnej perspektíve dávali omnoho väčší dôraz na opatrovateľské služby v domácnosti a podporné služby k takémuto spôsobu starostlivosti, ale tiež na zariadenia pre dlhodobé opatrovanie. Z obcej perspektívy získali silnejšiu podporu služby a zariadenia pre krízové situácie, v ktorých sa môžu rodiny alebo jednotlivci vyskytnúť. Uvedené rozdiely naznačujú, že pri tvorbe komunitného plánu sociálnych služieb v meste treba brať do úvahy a hľadať kompromis medzi všetkými uhlami pohľadu na potrebné služby. Zistená rôznorodosť chýbajúcich sociálnych služieb v Senci tiež poukazuje na to, že by sa mala venovať pozornosť aj „menšinovým potrebám“. Aj keď má v meste nejaký sociálny problém či sociálna situácia z kvantitatívneho hľadiska nižší výskyt, dobrý systém sociálnych služieb by mal pokrývať aj takéto potreby.

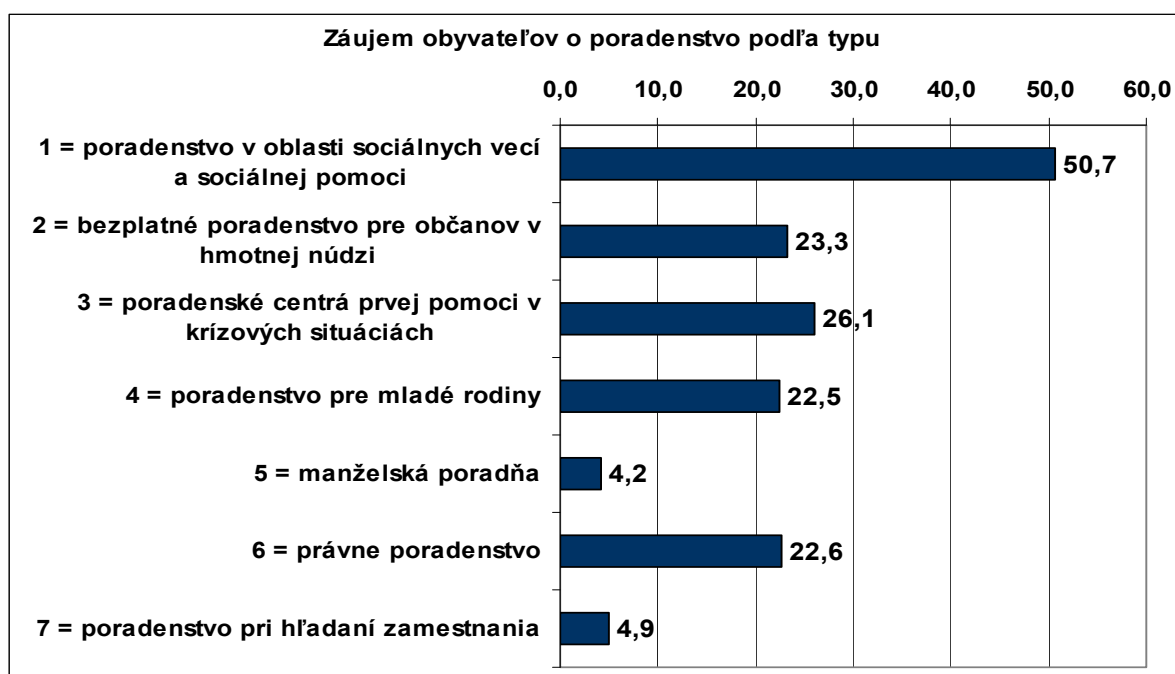
V rámci voľných odpovedí obyvateľa mesta upozornili na ďalšie skupiny, ktorým je potrebné venovať pozornosť pri rozvoji sociálnych služieb. Objavili sa medzi nimi sociálne slabé rodiny a jednotlivci, osamelí ľudia, deti a dospelí s poruchami zraku, zdravotne postihnuté deti alebo vozíčkári. Navrhli tiež viacero špecifických služieb, ktoré by bolo potrebné rozvíjať v meste, napr. pomoc pri nákupoch, ďalej dovoz obedov z viacerých inštitúcií, objavila sa potreba mobilnej starostlivosti o dôchodcov či „denného starania“; v rámci zariadení kládli dôraz na zariadenia pre zdravotne postihnutých, spomínala sa bezbariérovosť.

Obyvatelia mesta poukázali aj na potrebu sociálneho poradenstva, ale s najväčšou intenzitou sa v rámci voľných odpovedí domáhali zlepšenia a rozšírenia zdravotníckych služieb - či už to boli návrhy konkrétnych špecializovaných zariadení alebo otázka kvality služieb či ich priestorovej dostupnosti (diagnostické centrum pre deti, geriatra, zubár,...). Niekoľko obyvateľov Senca spomenulo ešte ako potrebné urobiť niečo pre zlepšenie informovanosti obyvateľov o sociálnych službách a službách vôbec. Zo služieb a zariadení za hranicou „sociálnych“, obyvateľky a obyvatelia mesta Senec spomínali napr. materské centrá pre matky s deťmi, centrá alebo zariadenia voľného času pre deti a mládež, detské ihriská, priestory pre psíčky, viac bezbariérových zariadení, alebo tiež verejné toalety v okolí.

4.5. Záujem obyvateľov mesta Senec o poradenstvo

Viackrát sa v predchádzajúcich častiach tejto záverečnej správy preukázala dôležitosť poradenstva a jeho dostupnosti v očiach obyvateľov mesta. Objavovalo sa taktiež medzi najviac chýbajúcimi službami v meste Senec (pozri napríklad tabuľku vyššie).

Vo výskume sa záujem o tento typ sociálnej pomoci a podpory sledoval aj cez samostatnú otázku v použítom dotazníku, ktorá hodnotila záujem skúmaných domácností obyvateľov a obyvateľiek mesta Senec o jednotlivé druhy poradenstva. Z predložených sedem druhov poradenstva mali respondenti a respondentky vybrať tie, ktoré by na základe vlastnej situácie najviac uvítali (mohli pritom vyznačiť maximálne tri druhy). Ako vyplýva z grafu nižšie, najväčší záujem prejavili obyvatelia a obyvateľky tejto lokality o poradenstvo v oblasti sociálnych vecí a sociálnej pomoci. Ako jednu z troch možností si tento druh poradenstva vybrala takmer presná polovica výskumného súboru - 50,7 % odpovedajúcich.

ZDROJ: ZÁVEREČNÁ SPRÁVA Z EMPIRICKÉHO VÝSKUMU O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH MESTO SENEC, J. FILADELFOVÁ

Viac ako jedna štvrtina skúmaných obyvateľov mesta prejavila záujem o **poradenské centrá prvej pomoci v krízových situáciách s 26,1 %**; približne pätina obyvateľov o ďalšie dva druhy poradenstva - **bezplatné poradenstvo pre občanov v hmotnej núdzi s 23,3 %** a **poradenstvo pre mladé rodiny s 22,5 %** volieb. Na posledné dve miesta v poradí sa zaradilo **poradenstvo pri hľadaní zamestnania** (záujem o tento typ poradenstva pre svoju domácnosť by uvítalo 4,9 % skúmaného súboru obyvateľov Senca) a **manželská poradňa** (len 4,2 %).

Z uvedených zistení vyplýva, že **obyvatelia a obyvateľky mesta Senec prejavili väčší záujem o poradenské centrá prvej pomoci v krízových situáciách** (záujem práve o tento druh poradenstva vyznačilo o 6 % obyvateľov Senca viac) a **poradenstvo pre mladé rodiny** (o 6,5 % viac). Celkovo ale empirické údaje preukázali **vysoký záujem obyvateľov tohto mesta o poradenské služby**, pričom je žiadané najmä **sociálne poradenstvo, ako aj poradenstvo pre riešenie krízových situácií**.

4.6 Súhrn výsledkov

Zisťovanie potrebnosti sociálnych služieb v meste Senec na základe názorov a skúseností jeho obyvateľov jednoznačne identifikovalo **veľkú potrebu sociálnych služieb rôzneho druhu**. Obyvatelia mesta **považujú za dôležité podporné služby pre rodinných opatrovateľov**, pričom z rôznych strán poukazovali na **potrebu ich flexibility zaručujúcej možnosť výberu**. Poskytovatelia a dizajnéri služieb na úrovni mesta (ale tiež na vyšších úrovniach - okres, kraj, štát) by si pri vytváraní systému služieb mali uvedomovať, že rôznorodé rodinné situácie a prípady si žiadajú rôznorodý formát a režim opatrovateľských a podporných služieb. **Za najpotrebnejšie v meste Senec považujú jeho obyvateľia rozvoj opatrovateľských služieb, následne služby spoločného stravovania a prepravnú službu**. Veľká skupina však podporila aj **sociálnu prevenciu a krízovú intervenciu v rámci svojej mestskej komunity**. Ukázalo sa taktiež široké presvedčenie obyvateľov mesta o **potrebe mnohých a rôznorodých zariadení sociálnych služieb**. Okrem zariadení bežnej starostlivosti o malé deti v predškolskom veku (materská škola a jasle) dávali veľký dôraz na **pobytové zariadenia pre starších ľudí, ale tiež zariadenia poskytujúce dočasnú starostlivosť (denný stacionár a ambulantné formy poskytovania sociálnych služieb) alebo zabezpečujúce konkrétnu službu či trávenie voľného času a možnosti komunikácie a integrácie, ako sú jedáleň pre dôchodcov alebo pracovne a kluby dôchodcov - denné centrá**. **Pomerne veľká potreba sa u obyvateľov mesta prejavila v súvislosti s možnosťou dôstojného dožitia**, medzi najviac chýbajúcimi službami v obci sa dostal hospic na šieste miesto. Obyvatelia mesta Senec medzi potrebnými zariadeniami častejšie uvádzali **potrebu služieb pre rodiny a jednotlivcov v krízových situáciách** (krízové stredisko, zariadenie núdzového bývania, domov pre osamelých rodičov, resocializačné zariadenia alebo stredisko osobnej hygieny), opakovane upozorňovali na situáciu ľudí **so zdravotným postihnutím alebo ľudí bez domova** (útulok sa dostal na potrebné miesto medzi chýbajúcimi službami v meste. Ukázal sa tiež pomerne veľký záujem o rozvoj rôznych druhov poradenstva, najmä sociálneho a krízového).

5. Určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb

Vízia: „Do roku 2015 chceme vybudovať komplexnú sieť sociálnych služieb, ktorá bude dostupná pre všetky sociálne skupiny.“

Strategický cieľ 1:

Vybudovať komplexnú ponuku, dostupnosť a kvalitu sociálnych služieb

Špecifické ciele:

- 1.1 Vybudovať sieť sociálnych zariadení podľa zistených potrieb mesta Senec (terénne sociálne služby, ambulantné formy sociálnych služieb, riešenie krízových situácií občanov, komunitné služby)
- 1.2 Rekonštruovať, rozširovať a modernizovať budovu Strediska sociálnych služieb
- 1.3 Zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb
- 1.4 Zabezpečiť informovanosť občanov o poskytovaných sociálnych službách

Strategický cieľ 2:

Zabezpečiť komplexné a efektívne riadenie, spoluprácu a komunikáciu v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Špecifický cieľ:

- 2.1 Koordinovať spoluprácu inštitúcií pôsobiacich v sociálnej oblasti

Strategický cieľ 3:

Vybudovať náväznú infraštruktúru sociálnych služieb

Špecifické ciele:

- 3.1 Riešiť bývanie pre sociálne slabšie skupiny obyvateľstva
- 3.2 Zlepšovať prístup znevýhodnených občanov na trh práce
- 3.3 Pripraviť programy zamerané na prevenciu drogovej závislosti
- 3.4 Zabezpečiť dostatok predškolských zariadení a následne školských zariadení

6. Vyhodnocovanie a plnenie komunitného plánu

Princípy dobrého spravovania pri realizácii komunitného plánu

- **Participácia** - zabezpečenie účasti tých, ktorí „musia“ byť zainteresovaní a umožnenie účasti tých, ktorí „chcú“ byť zainteresovaní.
- **Transparentnosť** - rozhodovanie v ktorejkoľvek činnosti pri realizácii komunitného plánu je uskutočnené na základe dopredu známych kritérií.

- **Verejná zodpovednosť** - dodržiavanie zvolených kritérií merania výkonnosti, dodržiavanie práva a administratívnych postupov, jasná komunikácia cieľov.

Zásady uplatňovania komunitného plánu

Komunitný plán je základným rozvojovým dokumentom, na ktorý sa musí prihliadať pri profilovaní všetkých rozvojových a rozvoj podporujúcich aktivít v oblasti sociálnych služieb.

Komunitný plán je záväzným pre tvorbu rozpočtu mesta v súlade so zásadami programového rozpočtovania samosprávy na obdobie troch rokov.

Komunitný plán je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.

Komunitný plán je po jeho schválení základným rozvojovým dokumentom pre mesto Senec.

Komunitný plán je rozvojový dokument, ktorého aktivity mesto Senec priamo realizuje alebo vytvára a podporuje vytvorenie podmienok na ich realizáciu inými subjektmi v prospech sociálneho rozvoja mesta.

Komunitný plán je rozvojový, usmerňujúci dokument pre všetky subjekty existujúce či vykonávajúce činnosť na území mesta Senec, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho rozvojového charakteru (podnikateľské subjekty, organizácie, štátne orgány, mimovládny sektor).

Komunitný plán je otvorený, verejne dostupný dokument, priebežne aktualizovaný a reagujúci na prichádzajúce podnety, príležitosti a zmeny vnútorného a vonkajšieho prostredia.

Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu komunitného plánu sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy mesta. Aby bol implementačný mechanizmus komunitného plánu efektívny, musí mať mesto jasne popísané činnosti, aktivity a úlohy, ktorými sa bude komunitný plán zabezpečovať na úrovni programovej, realizačnej a vyhodnocovacej.

Kľúčové úlohy manažmentu

- realizovať projekty, ktoré prinesú pre mesto želaný efekt a budú trvalo udržateľné,
- vyčleniť z rozpočtu mesta finančné prostriedky potrebné na realizáciu navrhnutých aktivít,
- podporovať spoluprácu hlavných aktérov rozvoja mesta a koordinovať ich aktivity,
- pravidelne monitorovať aktivity a vyhodnocovať plnenie akčného plánu na základe vopred stanovených merateľných ukazovateľov.

7. Záver

V meste Senec sa sociálnej oblasti venuje intenzívna pozornosť už od vzniku samosprávy. Prejavilo sa to v postupnom zabezpečovaní potrebným personálnym obsadením, a následne i postupným zriaďovaním nových chýbajúcich a žiadaných sociálnych služieb zariadení sociálnych služieb a sociálnych i zdravotníckych aktivít pre občanov mesta.

Hlavnými a najdôležitejšími dôvodmi rozvíjania sociálnych aktivít a zriaďovania sociálnych služieb v meste boli a naďalej zostávajú sociálne služby jednoznačne pomáhajúce v kritických situáciách nielen jednotlivcom, ale aj ich rodinám zvládať starostlivosť o seba, svoju domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v celej komunite mesta. Bez poskytovaných alebo zabezpečovaných sociálnych služieb v meste by veľká časť občanov ostala izolovaná, nemala by možnosť zúčastňovať sa na spoločenskom živote mesta, nemohli by uplatňovať v plnej miere svoje ľudské a občianske práva - dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu z komunity.

Navrhované nové druhy sociálnych služieb a aktivít by mali prispieť k tomu, aby v našom meste boli tie sociálne služby, ktoré občania potrebujú k svojmu plnohodnotnému životu a vytváraná sieť sociálnych služieb bola flexibilná a poskytovala kvalitné sociálne služby .